

KUR'AN I POSLANIK NE KAZUJU DA SE ŽENA SMIJE TUĆI I ZLOSTAVLJATI

Abdulhamid A. Ebu Sulejman: *Bračne nesuglasice – Vraćanje ljudskog dostojanstva posredstvom viših ciljeva Šerijata*, Centar za napredne studije i Ženski edukacioni centar Nahla, Sarajevo, 2009. godina

Činjenica koju nam potvrđuju sve zvanične statistike da se 98% nasilja u porodici vrši nad ženom, te da nasilja u porodici nije, na žalost, pošteđena niti žena muslimanskih zajednica diljem islamskoga svijeta kao i to da procenat nasilja nad muslimankama u pojedinim zemljama poput Katara prelazi 30%, nužno nameće zapitanost da li je to i porodica, koja bi u islamu trebala biti kolijevka mira i spokoja, zapala u neku vrstu krize. Istovremeno, kako je to moguće znamo li da se poštivanje ljudskog dostojanstva svih članova porodice već petnaest stoljeća promovira kao istinski islamski princip naglašen kroz brojne kur'anske ajete i praksu Poslanika s.a.v.s., osobito kada je u pitanju njegov odnos prema suprugama. Brojni su kur'anski ajeti koji govore o zajedničkom životu utemeljenom na ljubaznosti, međusobnom dogovoru između muža i žene, te životu u ljubavi i samilosti. Znamo i to da kao Objava za sva vremena Kur'an ne tretira samo dobre odnose među supružnicima već i trenutke kada su ti odnosi zategnuti. Kur'an u svakoj situaciji ima za cilj očuvanje integriteta porodice i naglašava da ljudi treba da se ljubazno odnose jedni prema drugima čak i u periodu nesuglasica i pri tome predlaže različite strategije koje supružnici treba da slijede u kriznim situacijama. Svaka vrsta analize vratit će nas na negdje već iskazanu konstataciju, da temeljne kur'anske i hadiske istine i islamska stvarnost, makar u kontekstu priče o ženi, već odavno ne korespondiraju ili se to dešava samo sporadično.

Zalazeći tamo gdje drugi nisu, jer je lakše slijepo prihvatiti tuđe interpretacije i razumijevanja "svetih područja" i maksimalno koristeći otvorena vrata idžtihada, jedan suvremeni islamski mislilac Abdulhamid A. Ebu Sulejman u svojoj knjizi *Bračne nesuglasice – Vraćanje ljudskog dostojanstva posredstvom viših ciljeva Šerijata*, za čije publikovanje na bosanskom jeziku zahvalnost pripada *Centru za napredne studije* i

Ženskom edukacionom centru Nahla (knjigu je sa engleskog prevela Elmina Mušinović), u naponu životne i profesionalne karijere odlučio se posvetiti temi „udaranja žena“, poručujući da će se buđenje ummeta iz trenutnog stanja depresije i razdora u stanje optimizma i jedinstva desiti jedino ako muslimanska porodica istinski postane mjesto spokoja, ljubavi i samilosti.

Nasilje u porodici, a posebno nasilje nad ženom, nema nikakve veze sa kur'anskim porukama niti postupcima Poslanika Muhameda s.a.v.s.. Čuvanje porodice i njegovanje dobrih međuljudskih odnosa je od krucijalne važnosti posebno kada su u sve to uključena i djeca. Poštovanje ljudskog dostojanstva svih članova porodice promovira se kao istinski islamski princip. Naglašavajući da je stvarni duh bračnih odnosa oblikovan osjećanjem ljubavi i samilosti i obavezom zaštite, te da su vodeći faktori u takvoj vezi ljubav, samilost i dobročinstvo, Abdulhamid Ebu Sulejman, imajući u vidu stvarnost društvenih odnosa u savremenim muslimanskim društvima, konstatira sa žalošću da su žene često izložene psihičkom i fizičkom zlostavljanju i maltretiranju. Prisila i tjelesno kažnjavanje nikad ne mogu biti sredstvo održavanja ljubavi između supružnika niti način uspostavljanja prisnosti i povjerenja među njima.

Kao jedan od rijetkih i odvažnih muslimanskih mislilaca Abdulhamid Ebu Sulejman u svojim izučavanjima i interpretiranjima kur'anskog teksta zalazi u područja koja su za mnoge prije njega zaobilazena ili ostavljena u sferi svetog i nedodirljivog. Zanimljiva je njegova kontekstualna interpretacija glagola *daraba* i tvrdnja da on ne označava zadavanje fizičke ili psihičke boli i da su neki muževi zloupotrijebili ovaj kur'anski izraz kako bi opravdali svoju okrutnost prema suprugama koje su opet morale trpjeti takvo zlostavljanje zato što su bile zabrinute za djecu ili zbog socijalne i finansijske nesigurnosti. Ebu Sulejman nas podsjeća da je opće značenje glagola *darabe* u kur'anskom kontekstu *razdvojiti, udaljiti se, otići, napustiti*, za šta se nalazi i uporište u Poslanikovoj praksi. Nadati se da će ova promišljanja koja iščitavamo u knjizi koja je predmet ovog našeg prikaza biti od koristi svim budućim prevodiocima značenja kur'anskog teksta, kao i mufesirima novih generacija.

Knjiga predstavlja jedan novi pristup tumačenju nekih od žarišnih tačaka kur'anskog teksta i u tom smislu potiče na nova promišljanja, iščitavanja, interpretaciju i razumijevanje uvijek aktualnih i važnih

relacija unutar muslimanske porodice. Jer, kako zaključuje i sam autor, "mnoga od današnjih shvatanja našeg ummeta su neadekvatna i pogrešna. Uzrok tome je dug historijat sukoba unutar njegovih frakcija kao i utjecaj nekih neislamskih kultura i filozofija koje zamagljuju današnju percepciju ummeta. Štaviše, na razumijevanje Objave i njenih ciljeva i primjene u svakodnevnom životu često utječe prevaga ljudskog znanja u određenom vremenu i prostoru. Zato je neophodno da učenjaci našeg vremena mudro i neumorno nastave kritički preispitivati takva pitanja, oslobađajući ummet uvriježenih pogrešnih stajališta i ispunjavajući ciljeve Šerijata." Ovaj istraživački rad sam autor, Abdulhamid Ebu Sulejman, ostavlja u okvirima idžtihada utemeljenog na holističkom pristupu islamskom zakonodavstvu, što i jeste nužnost vremena koje živimo.

Zehra ALISPAHIĆ

U POTRAZI ZA PRIPADANJEM U EVROPI KOJA SE MIJENJA

("Identity - The search for belonging in a Changing Europe", ur. M. Tanner, Balkan Fellowship for Journalistic Excellence, Sarajevo, 2009. godine)

Publikacija pod naslovom "Identitet - potraga za pripadnošću u Evropi koja se mijenja" objavljena je u novembru 2009. godine kao godišnje izdanje Balkanskog partnerstva za novinarsku izvrsnost. Partnerstvo je osnovano 2007. godine od strane Robert Bosch fondacije i ERSTE fondacije u suradnji sa Balkanskom mrežom za istraživačko novinarstvo (the Balkan Investigative Reporting Network - BIRN). U postojećem ambijentu zemalja u tranziciji politika i krupni kapital vrše stalni utjecaj i miješaju se u uređivačku politiku, posebno politiku izvještavanja, koja svoju punu funkciju ostvaruje tek potpunom slobodom. Tabloidizacija, odnosno senzacionalizam u novinarskom poslu, kao i pad prodaje printanih medija, usljed razvoja novih komunikacijskih tehnologija, čine posao ozbiljnog izvještavanja još težim. Kako to i naglašava Gordana Igrić, ispred BIRN-a, u svojoj uvodnoj riječi, novinar danas, poput radnika u fabrici, ima zadatak proizvoditi što više i što brže, bez mnogo prostora za serioznu provjeru činjenica o pitanju po kojem izvještava. Takvo shvatanje novinar-